

Ella las flos va á culli
 ab tot y ser tan hermosa,
 que, per tenirla al jardí,
 jo no voldria altra cosa.

FF

De dijous á dijous

Si aquestes cròniques setmanals de LA TOMASA han de reflectir l'opinió pública, mal podém gastar bon humor, aquesta vegada.

Barcelona, sotmesa al dol més viu, ensemps s' en condol dels atentats y de las víctimas ignoscentas que jauhen mal feridas al llit del dolor y plora ab vivas llágrimas las morts qu' han succehit de resultas dels luctuosos fets del carrer de Fernando, que no hem pas de relatar un altre vegada.

Ben presents 'ls té tothom... y forsa sapiguts.
De sobras.

*
**

Si manquessin probas d'aquest sentiment popular, l'enterro de las víctimas, que l'arcalde y l'ajuntament han presidit, ho deixaria comprobat.

No 's necessita l'oficial... lo dol públich s' ha exteriorisat tan clarament y dlu que no hi ha lloch als duptes.

LA TOMASA també toca son funerari ressó, pe 'ls morts.

*
**

Ara, rendit aquest tribut, asserenems' y fem per manera d' analizar las causas que promouhen tals fets, ja que del descobriment de sa materialitat s' en encarregarà la justícia y 'ls que per aixó cobran tot l' any la soldada.

Qu' en fasin son ofici.

Nosaltres farem 'l nostre, per manera d' apaybar 'ls caps exaltats su-ara, á cop calent.

Altres proposits, 'n serían ben malaguanyats y 'ls nostres planys s' han de concloure, predicant serenitat de judicis, als quins per tenir posadas las mans al pandero, tenen l' encárrech de repicarlol

¡Qu' hi vagin ab "tiento" no val tornar á las "andadas" y fer la segona part de allavors de Montjuich, quan va esclatar la bomba del carrer dels Cambis, anys enrera!

*
**

Res mes lluny del intent qu' ens guia, que l' abonar un crim tant horrendo, com ho es 'l ferir y 'l malmetre personas ignoscentas que no han fet cap mal y que 's senten de cop y volta tocadas de la metralla d'explossiu traidorament llensat al etzar.

Aixó, que 's pot explicar un hom, quan va mes ó menys certerament asagellat contrari una personalitat determinada, uns cops per divergencias políticas, altres per qüestions personals, no 's pot concebir, en cassos com 'l present... mes que com fill d' un cap criminal, tacat d' insana vessania.

Cap partit polítich dels que 'n tenen proposits de regir la societat, ni que s' anomeni "anarquista" pot comensar la tasca destruint alló mateix que 'n vol reivindicar.

Y si ho fés, deixaria ben sentat que no será may digne de regentar nacions, qui porta per lema la destrucció sense solta y l' aniquilament d' alló mateix que vol redimir.

Una vegada sentat axioma tant racional com aquest, ¿com no s' ha d' anar á buscar la font de tants mals com ens aclaparan, no pas á la qua, sinó 's al cap que tot ho dirigeix y governa?

Quin tinga un dit de front ¿será prou cego, per no veurer d' una ullada, que 'l desesper d' aquesta nombrosa classe treballadora, que no pot guanyars las caixaladas ab son treball honradament moltes vegadas, que no pot mantenir 'ls seus fillets, ni abrigar son cos 'ls días frets de l' hivern, remou 'ls cervells, capgira 'ls enteniments y fa tant host criminals als homes que foren de bé, si 's trovessin mes ben tractats, per quins' en lloch de mare, l' hi donan mala madastra?

Quan tot s' encareix, fent impossible la vida del obrer, quan las cosas arriuan tant enllá, que fins s' ha tractat seriosament d' apujar la paga dels soldats, perque ab l' «haber» qu' els tenen designat no 'n tenen prou pe 'l ranxo trist que menjan, ¿no fora més humá cercar remey en l' amillorament dels jornals á la gent treballadora y en lo desveltament de las feynas, que 'l volguer curar 'ls mals, ab remeys, qu' encara son pitjors que 'l mal mateix?

*
**

Aquesta vegada, com las altres, 'ls clams s' han alsat per demanar midas «represivas»; es á dir: ofegar ab procediments arbitraris, 'l que s' havia de curar ab tónichs y reconstituyents.

Volen llevar 'l membre tarat; no pas curarl' ab bona medicina.

Quan encara podriam refer 'l malalt y apedarsarl'... ¡Metjes inhumans! corren á cercar 'l cirugiá que talla per' estarn' ben segurs de que tots serém esguerrats... coixos ó mancos.

En aquest cas, sols ha parlat sencer lo partit republicá.

Y ¡quina eatranyesal.. lo govern, no s' ha deixat guiar, per ara, del lladrar d' aquets gossos «patés» que prou bordan... bordan, mes no surten del portal de casa seva.

*
**

Confíem que l' esperit seré, s' imposará, ara com ara.

Lleys pera perseguir 'ls criminals, no 'n mancan pas.

Lo que manca, son procediments de pau y bon acort gayre bé sempre.

Aquí 's gastan molts diners malament, pagant serveys de policia indignes dels temps que som... perque á Barcelona, sols flayran d' ahont poden treurer such.

Ni menos arribém al temps de la ronda d' en Tarrés.

Molta fressa, y poca endressa.

Si 's tracta de timbas ó burdells «aristocrátichs».. tot «se tapa».

Ara 'l prevenir y 'l curar... pasan alts.

En Gil Maestre, no ha tingut pas «imitadors»

De Rius y Tanlet, no mes qu' ell.

D' homens de govern, per Catalunya, no 'n corren á Madrit, y per aixó no n' envian.

La ciutat comptal, s' es tornat per sa situació topogràfica y per son estat, un centre cosmopolita,

que s' ha de regir d' uns manaments qu' els desco-
neixen á la Cort.

La vida d' allá es ben diferenta de la nostra.

Els concellers que son escoltats, somnian no més
truytas.

Y aném tirant aixís, que si tot s' ensorra, per ells
mellor.

Tal día farà un any.

CALIXTE PÍ Y XARAU.

TALONARIS

PERA APUNTACIONS DEL

Sorteig de Nadal

Magníficament litografiats á dugas tintas

Los de 100 fullas á 80 céntims

“ “ 50 “ á 50 “

Vendas al per major y menor

LITOGRAFIA BARCELONESA

SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

LA VUYTADA

Ab motiu de la esplosió
de la bomba, altra vegada
nostres pares cria-panxas
han atronat lo Congrès
ab projectes-cataplasmas
pera curar 'l crónich mal
de nostra infelissa Patria
seguint lo refrán aquell:

—«Quan fou mort lo combregaren»

Cinicament cómich es
lo que passa sempre á Espanya;
quan succeheix algun cas
d' aquells que tant 'ns rebaixan
ó atentan contra la pau
y fan viure 'ns sempre ab ansia,
al Congrès (qu' es un basar
de lloys fetas ab aixamplas)
tot es pendre midas per
ferli portá al país calsas
que li cayguin bon rebé
y no sembli cap calsas.

Las calsas (que duran poch
perque son de roba usada
y 's descusen de per tot

perque sols son embastadas)
arriva que 's fan malbé,
'n necessita unas altras
aquet país mal vestit
d' ensá que conta ab tants sastres
en lo Basar Nacional,
pera la nostra desgracia;
donchs, be; se li fan surgits
á n' el cul, se l' apedassa
y 'l país 's creu que encar
pot anar ... ¡lo pastanaga!

Endemés, tornant á alló
de la indignació causada
per aqueix nou atentat
en plé carré y plena plassa,
dins poch s' haurán esvahit
las protestas y programas
contra aquell inicuu fet
que ha semblat de nou l' alarma
en nostra culta ciutat
(que, per més que calumniada
sigui víctima siguent—
per aqueixos crims qu' espantan,

Gran solemnitat
matrimonial y manducal en celebració
de las bodas de la Pubilla d' á ca 'n

CULLERETAS

BRINDO P' ELS DOS COLOMETS

Ha arriuat l' hora dels brindis;
junt ab tots jo brindaré,
y per ferho cridaré
mes qu' un remat de galls dindis.

Ja qu' apropet tinch la copa,
no es difícil el brindar,
y además, diré ben clar:

—¡Alsa noys, qu' avuy os topa!—

¡Quina cara hi fá la sogra
plena de satisfacció!...

Y no 'ls dich res del senyó!...

—¡Alsa Quimet, y com logra!—

Tampoch els dich res dels pares
del nuvi (el senyor Pepito)
que, mentres que 'l vers recito
ells callan mateix que 'ls frares...

¿Que me 'n dius d' aixó, Paquita?...

—¡Apa, Pep, una festeta!—

¿Veus? ja t' has tornat rojeta;
aixó, la paraula 'm quita.

¡No se que dir!.. Fora afanys:

¡Brindo per tots els parents!

¡Brindo per tots els presents,
y pe 'ls nuvis, per molts anys!

ABELARDO COMA

ha sigut, ha estat y es,
com sempre digna y honrada,
puig á 'als enormitals
n' es completament estranya);
s' haurá sepultura dat
als morts ab tristor amarga...
y seguirém com avans
sens' ningu més recordarse
de la máquina infernal
de la Plassa de Sant Jaume
y, ab lo temps, se contarà
com se conta una rondalla...
y no s' haurá curat res
per evitá —ab eficacia—
la repetició d' uns fets
que 'ns fan tant mal fora Espanya
moralment, com lo que fan
materialment dins de casa...

Tenint en consideració
á tant fatal circumstancia,
dono fi —en senyal de dol—
á la presenta vuytada.

PEPET DEL CARRIL

Sortint del taller

Noyas que buscan casarse,
vellots que posan l' asqué...
si Deu no hi posa 'l seu veto
me sembla qu' anirém bé.

Un crach

—Si la Tófula s' assemblés á n' aquestas *sinyorelas*,
l' ase 'm refum si hauría arriuat als setanta anys!

Y.

Uns homens de bé

ENTRE las cosas que 'm fan fástich hi enclouesch certs homens de be.
Va de veras.

Son homens aquells que ningú 'n te res que dir: estalviadors, casulans, de costums ordenadas, relligiosos, tot lo que vulgan; mes son canalla de cap á peus, y l'ánima 'ls pudiria si las cualitats de l'ánima fossin perceptibles al olfato, ò si eixos homens tinguessin qualsevol d'aquellas cosas que desde temps inmemorial se n'ha vingut dihent ànima.

Sé de cert que vostés ne coneixen molts d'aquestos homens; abundan en lo mon com totas las malalties, y en sa major part, no sols gosan d'una reputació envejable, sino que son presentats com modelos d'honrades y enteniment, y moltas vegadas ells son los que dirigeixen als demés, desde puestos molt eminentes.

Aquestos homens de be son molts de baixa extracció. Tal volta son pare tou un jornalier que no sabia llegir ni escriure; tal volta era un botigueret sempre atrassat; potsé sa mare va ser una apenada bogadera, hostalera ó criada de servey; y si 'ls sentissim á ells parlar del poble baix, per lo molt que 'l desprecian, (cometent aixís la infamia de despreciar sa propia sanch), se figurarían que 's fill d'algun d'aquets innumerables prínceps que, ab lo trono al coll, van per lo mon oferint constitucions liberals á tots los ximplés del Unívers.

Pero aquest mateix home recomana molt á sos fills lo respecte á la familia, y s'escandalitsa de veure molts pares que no saben criarlos.

Converteix aquest home de bé l'egoisme en una estimable virtut; perque sempre está dihent que no 's fican ab res, y es en efecte, no perque respecti 'ls interessos dels altres, sino perque no vol que ningú l'amohini.

Lo día que 'l govern li aumenta la contribució, es cosa de sentirli malehir als farsants de Madrid, als que ha estat venerant fins allavors; diu mal dels diputats que ell mateix ha elegit, per congraciarse ab lo governador; trona contra 'l sistema constitucional que l'ha tret del estat miserable é indigne en que visqueren sos pares y després de xerrar una hora sobre totas las cosas que 's refereixen á la governació del Estat, se desfoga ab verinosa vehemencia contra 'ls que s'ocupan de cosas públicas.

Es vritat que ell de politica sols ne parla quan li tocan la butxaca, y si be sempre predica l'ordre y la obediencia al govern, cada vegada que 'l govern que ell ha volgut, lo mortifica, creu que 's menester que s'acabin aqueixas farsas y que 'l poble 'n fassi una de grossa.

Es aficionat á parlar mal dels usurers; pero quan averigua que 'l género qu'ell ven escasseja en la plassa, l'aumenta de preu, y 's frega las mans ab molta sal y garbo, dihent:

—Ara, qui 'n vullgui, se farà repicar y tindrà de pagarho al preu que jo digui.

Anyora lo temps dels frares.

¡Oh, lo temps dels frares!...

Tota aqueixa canalla de que parlo, s'afigura que si hi tornava á haver los frares, ab las ma'eixas condicions que avans, los jornaliers treballarían més barato, ells seguirían respectats dels frares y tot, se 'ls diría don fulano, la aristocracia no 'ls tractaria á puntadas de peu com avans...

Jo, per tots aquestos polls reviscolats, m'alegraria de que tornessen las antigüas formas de govern ab totas aquellas cosas, algún temps veneradas, y avuy día rebutxos de sostre mort.

Tota aquesta gent, que no sab mes que son ofici, li dirá á vosté ab molta formalitat, que la religió es indispensable per contenir als ignorants; y quan parlan d'ignorants se pensan que parlan d'altres y no d'ells.

Aquets homens de bé, parlan del poble, com si ells n'estessin á cent lleguas.

Si venen vi, hi tiran aygua; si acanan tela l'estiran tant com poden; si venen carbó, hi barrejan pedras; si pesan ho fan ab balansas desiguals; més no tinguin por que deixin de queixarse may de la immoralitat y de la mala fé del temps present.

En miij de grans trastorns públics, disfressan son egoisme dihent que ells sols se cuidan de casa seva y que lo mateix hauría de fer tothom. M'agradaria veure un home d'aquets quan se li estés cremant la casa, per creuharme de brassos devant d'ell y dirli ab molta calma:

—Veig que las sevas máximas son molt bonas, y no 'm cuidó més que de casa meva.

Com son gent que may s'han cuidat mes que de lo que á ells esclussivament los interessa no han tingut certas passions incompatibles ab los caràcters fredament calculadors y no creuhen en cap género de virtut. La seva desmoralisació passa á sos fills, davant dels quals no reparan en fer burla de tot acte extraordinari de abnegació, de patriotisme, de independència, y los acostuman á interpretarho tot del modo mes favorable á la humanitat.

* Se queixan amargament dels perjudicis del progrès material; pero tots yiatjan en vapor, gastan gas, tenen accions de ferro-carrils, y per mica que puguin, fundan una societat de cédit ò de segurs, á menos que s'hagin d'accontentar ab ferse assegurar la casa, la cullita y 'l besiar.

Se lamentan de la corrupció de las grans ciutats; pero no tinguen por que se 'a vagin á viure á fora. si no es per escapar d'una bullanga ó del cólera, y may veuhen arribada l' hora de tornarsen.

Se queixa de que 'l govern permeti la publicació d'escris indecents é immorals, mes per aixó permet que sa filla llegeixi 'ls anuncis del diari, y 'ls parrafets en que 's dona compte de tot alló que pot despertar idea del vici ó del crim, y may s'ha pres la molestia de averiguar si la funció que fan al teatro es ó no es perillosa per sa filla.

Y aquest home, aquestos homens, passen per molt honrats, per molt racionals.

Tot lo d'aquell temps diu que era molt bo, y en aquell temps sos avis anavan à menjar la sopa d'aquells frares que ells n'han comprat los bens.

Aquestos son los que avuy gemegan al parlar del Papá, y 'ls que en 1848 lo posivan com un drap tort, y li deyan miquelet y carbonari. Ara 's lamentan del poch respecte ab que 'l tractan «quatre gats».

Aquestos homens de be, son los que 's desfán en impropis contra 'ls que desitjaríam veure abolida la pena de mort sens saber que si aqueixa pena fos justa, ningú la mereixeria més que ellis, que s' avergonyeixen de la mare que 'ls va parir, del pare que 'ls va engendrar, que infaman als pobres que fan lo mateix que sos pares; que maleheixen un règimen polítich que 'ls ha fet personas, y que tenen depravat l' escrapuló de cor, que, ¡malaguanyat! los posaren sense mereixerlo ni necessitarlo.

Parleulos d' un que ha mort, y mentres estareu desfent pintantlos lo que va pitir en una llarga agonia, ellis estarán pensant en la ganga del hereu.

No tingueu por que may planyin á la noya ignorant enganyada, al que per la seva bondat ha sigut víctima d' un estafa, al pobre carregat de criaturas... no; l' home de be os contesta:

—Per qué era tonta.

—Per qué se 'n fiava.

—¿Qui 'l feya casar?

Confesso la vritat. Planyo á tots los homens, per dolents que 'ls hagin fet la educació y la naturalesa, pero entre 'ls homens dolents, los primers son certs homens de be, y 'ls que jo planyo menos, porque son los que menos perill corren de ser castigats per las lleys escritas ni las socials.

Ja estich segur de que en concepte d' alguns d' ells dech passar per un mónstruo, y aquesta es una de las pocas alegrías meas. Me sabria greu ser simpátich á un d' aquestos homens que no estiman ni creuen res de bo.

N' hi ha molts d' aquets que mantenen un parent pobre, cosa que ningú ignora quan succeheix; porque com sols ho fan porque la gent ho sápig, y 'l saberho la gent no 'ls consola prou del sacrifici que fan, lo pobre parent ho paga ab mil amarguras.

Aquets certs homens de be de qui parlo, son per tot lo mateix, així en la nostra terra, com en las altrás, y es rassa que durará; porque d' ingrats y egoistas, com es sabut, fou lo primè que hi hagué en lo mon. Ells son una prova de que 'l desarrollo moral de la humanitat se troba encara en gran atrás y tal volta per aixó 'ls repugna instintivament la paraula progrés.

No dupto jo que molts que 'm llegeixen, coneixerán més d' un exemplar de la especie, aixís com crech també que poch d' aqueixos homens me llegirán; porque molts d' ells ni saben llegir catalá ni 'ls agrada llegir res més que las cartas de negocis y las noticias de preus corrents.

Jo sè que podria continuar parlantne d' aquesta mala nissaga... mes es de si asquerosa y estich desitjant treuremela de entremans

Acabém, y ¡malviatje fassin certs homens de be!

R. R.

¡Cap al tart!

Quan ja á la posta 'l sol fugint anava llensantne melanjía en vers la serra que sens son resplandor trista restava, descansant jo en ma cambra contemplava lo panorama hermós de nostra terra.

Assombrat admirant las maravellas y volguent penetrar mon pensament lo brillo refulgent de las estrellas y el transparent vermell de las rosellas y 'l majestuós cuspit del Firmament.

Produhia aixó en mi horrible quimera satánich malestar, y el sol fugia ab majestuós orgull y ab calma fera deixantme, mitj xiflat, ab la fal-lera de volgué averiguá el que no sabia.

La marxa que los anys no interrompeixan: nostres primers amors que al cor s' arrelan: puríssimas passións que al pit glateixan: fochs follets del desitj que ja quan neixen buscant sols lo plaher son brill entelan.

Jo 'l rústech finestral obert tenia, que franch y generós me regalava deixantme ovirá ab goig la poesia que Deu va escampá á doll l' esplendent día que feu lo sol, las flors, y la mar blava.

Y el sol rojench fugint, com la esperança ne fuig dels cors quan ayman y 'ls traeixen, seguía sepultantse en llontanansa, mentres lo riu portava sa aygua mansa als prats que morts de set folls l' engolleixen.

Canturrejant festosa cansoneta á casa ab son remat torna 'l pastó, sortintlo á rebre hermosa pastoreta que de color de cel du faldilleta y sos cabells adorna ab una fió.

Sas ilusions d' amor la tendra nina dedica á la nit bella que s' acosta; y ab sa melosa veu, pura, argentina, —«Postrimer raig de sol, —exclama, —vina: «¿perqué fujes, ingrát, cap á la posta?

«Al menys digam adeu, joyell de gloria: ¡Oh mon de toch! sospés en lo ample espay: «no vullgas que sens tu de pena moria, «y puig que sabs del Cel tota la historia «Perque no me la contas, ingrát, may?

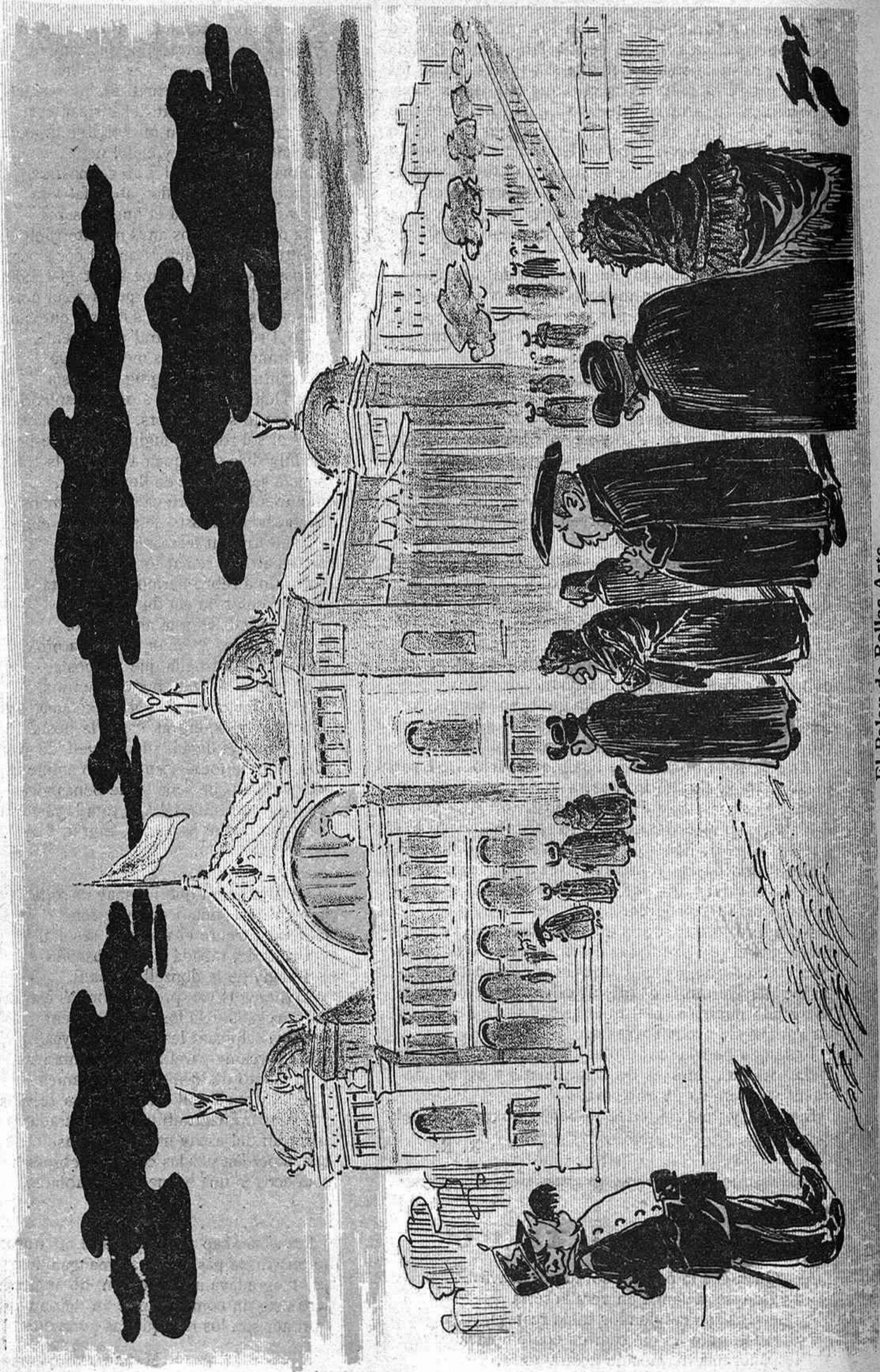
Celatje negra que l' espay envolta la nit va pregonant que vol vení: la lluna á treure el nas está resolta, y 'l cant del rabadá ja no s' ascolta y 'l plany de la donzella dona fi.

Los núvols van prenent formas estranyas los xaregalls dels fossos del torrent rebotan salpicant las verdas canyas, y monstres ne pareixen las montanyas y un manto de trist dol lo firmament.

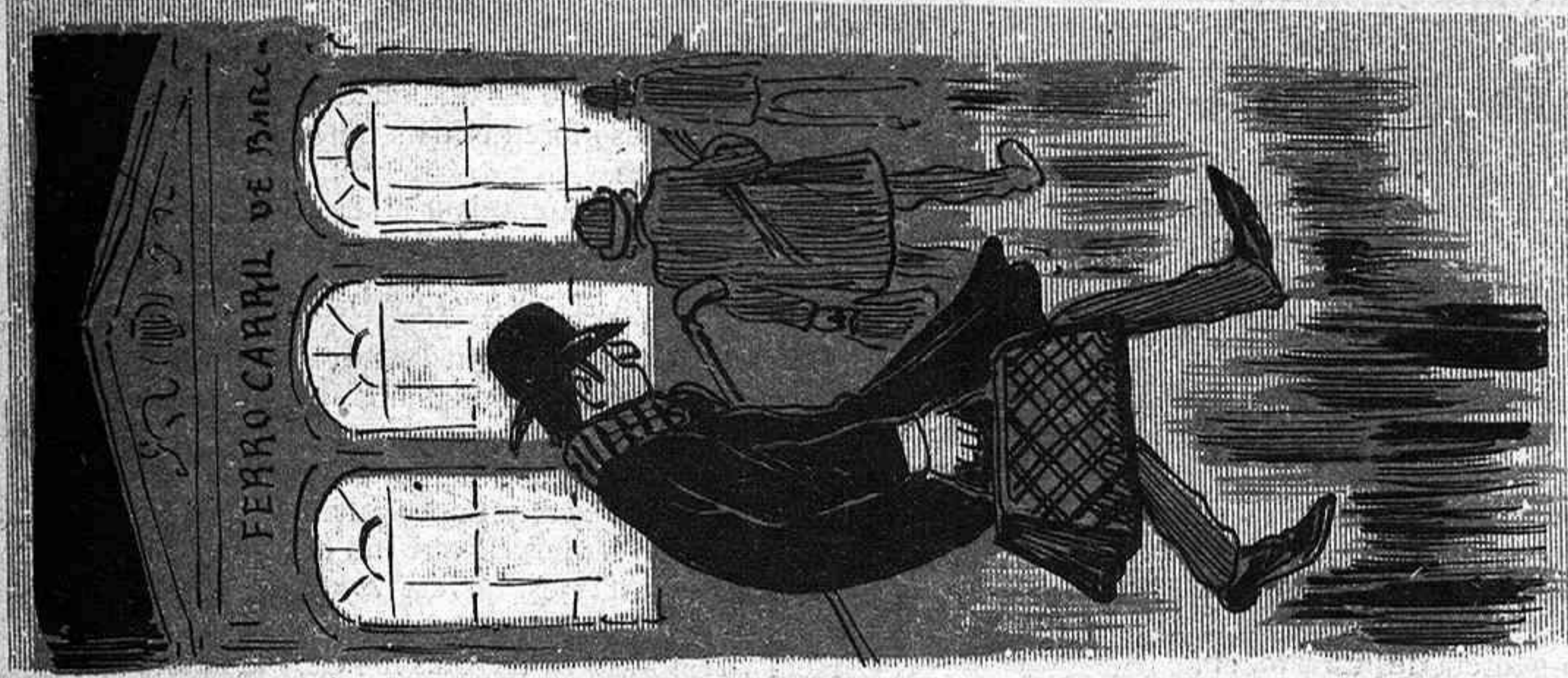
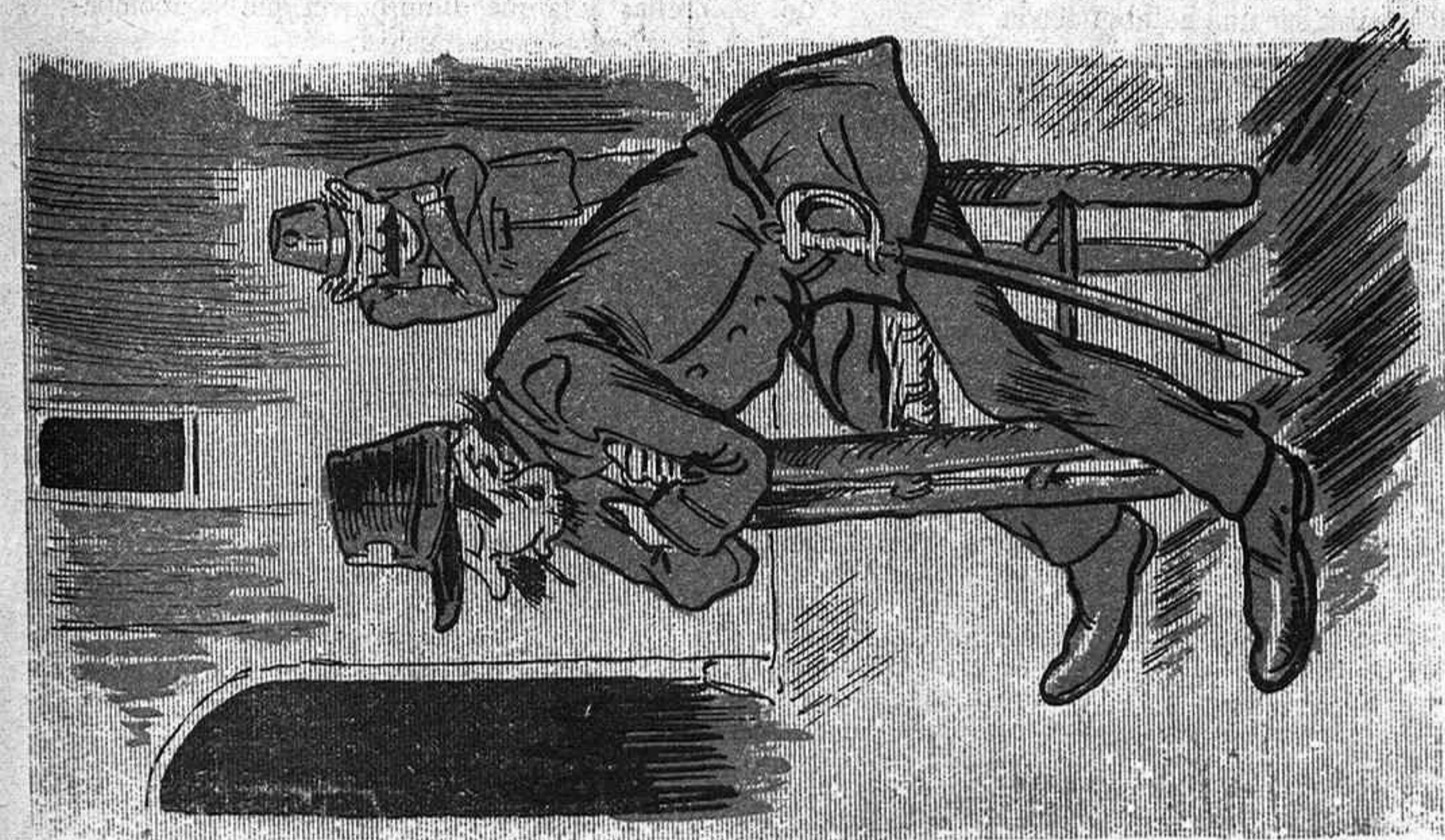
Y l' aygua á doll saltant de las resclosas y 'l vent brunzint ab ira concentrada, arrencan del espay notas confosas qua 's perdan per las covas tenebrossas com ecos d' una orquesta endiablada.

Era aixó «cap al tart» y aqui m' aturo: no 'm vingas pás lector ab manganillas: que t' agradava un xich ja m' ho afiguro, pero veig un company que 'm deu un duro y primer son los rals que las *quintillas*.

MARCELINO SANTIGOSA

El Palau de Belles Arts,
segons diu l' Ajuntament,
per fer' hi sermons y misas
servirà á n' aquesta gent.

Mentres aquells *badan*,
la vida está en perill:
per xó molts s' escaman
y agafan el carril.

TEATROS

PRINCIPAL

Cas que la direcció d' aquesta casa trovés ben sovint comedias de la travessura de *Mi sastre* obreta en diálech darrerament estrenada, be s' en podria gaudir d' omplir una bona temporada contentant lo públich.

L' obra nova, petita y tot com ho es, mostra la flexibilitat, la *vis* cómica, l' ingeni graciós y oportú de son autor en Alfred Capús, pare del juguet qu' han traduhit molt encertadament.

Malgrat lo vol petit de *Mi sastre* se nota en són diálech l' estilista consumat, qu' en situació ben graciosa, vessa xistos arreu... no pas d' aquells xocarrers propis de la genteta de carreró, sino dels de la mes polida societat que de viu en viu pinta d' un tras.

L' éxit fou sencer y dé debó; no li calen pas adops.

La Julia Sala y en García Ortega, com qu' en trovan pasta, treballan a gratcient ab gran naturalisme, lo xamós diálech.

ROMEA

Conegut era lo drama *Anima* per haverlo donat á coneixer en altre teatro d' aquesta ciutat la companyia Iggius, per lo tant sa importancia es ja del domini de nostres lectors, pero es necessari fer constar que are ab l' adaptació á nostra llengua de tan notable obra dramática, ha cridat poderosament la atenció la propietat ab que ha sigut presentada y lo conjunt extraordinari que hi han donat los artistas de la casa.

Verdaderament los *cómichs* de ca 'n *Romeya* resultavan uns altres, de manera que semblava se tractava de la companyia estrangera mes notable que 'ns ha visitat.

Per lo demás *Anima*, ha agradat extraordinariamente tant per la tassis de la obra que es completament nova en lo teatro catalá com també per la notable execusió que hi han donat los actors, sobresurtint de un modo extraordinari la Srta. Llorente que 'ns ha demostrat ser una notable actriu.

Los traductors de *Anima*, Srs. Pous y Alonso, s' han permés algunas llibertats de llenguatge que desdiuhen del modo de ser dels personatjes. Ab una

petita *llimada* que hi fessin, guanyaria molt la obra y no duptém seria de las que quedarian de cartell.

Ab gran aplauso foren cridats intérpretes y autors al final dels actes.

Actualment s' está ensejant el drama del Sr. Bordas y Estragués titulat *Castell de fanch*.

CATALUNYA (ELDORADO)

Aquest cop, no han tingut la sort d' entrebancar-nos ab un' obra del género cómich, com li pertoca á n' aquest teatro.

La borracha estreno d' aquesta vuytada, es dels senyors Jackson Veyan y Lopez Silva la lletra y del mestre Chueca la música que no te res que 's fassi escoltar ab gust, mes qu' els *couplets* se 'ls fassin dir *bis*.

Hem vist borratxos de totas menas; 'ls autors han triat per' exemples del públich 'ls de mes mala mena: 'ls tristos.

La vista de la borratxera alegre, aixerebeix l' esprit... la d' aquestos autors es ensopida y sens ja pesada y llarga, prenentla pe 'l costat melodramátich y sentimental, com la prenen en Jackson y en Silva.

Com llamps en la fosca, lluheixen llumets de bona literatura que s' apagan tot seguit per tornar á la monotonia dels sermons.

Els artistas, com náufrechs en mala mar, buscan la taula de salvació sens trovarla.

L' han de buscar per altre costat.

TIVOLI. — CIRCO EQUÈSTRE

Moltas y bonas han sigut las novetats que 'ha ofert lo Sr. Alegria durant la darrera vuytada:

La *chanteuse* Mlle. *Doublin* ab sos gossos amestrats es una verdadera atracció per la novetat dels exercicis qu' executan aquells animalons de la rassa canina, un dels quals se llenza desde notable elevació; los germans Skremka en sos exercicis de forsa y agilitat causan admiració profunda; l' hermosa Lopezina que domina per complert lo trapezi, y *The Balfours*, artistas musicals que treuhen sons de tot arreu, fins de las orellas y la qua d' un burret que 'ls acompanya en sa *extravagancia* musical.

Se preparan novas atraccions.

UN CÓMICH RETIRAT.

No hi ha rosa...

Perque Adan visqués felis
y gosés á discressió
Deu va darli per mansió
un deliciós paradís.
Un paradís de ventura
rublert de llum y de vida
una mansió benehida
de somni, goig y dolsura
Un jardí ab un cel hermós
tapissat d' astres y estrelles
un jardí ab aucell y abellas
y perfums embriagadós.
Una joya feta ab gust
per las mans del Creadó
un model de perfecció
ab tot lo útil y just
Mes lo pòbre Adan sufria
lo seu cor no era felis
las galas del paradís

no li davan alegría.
Sentía un desitj estrany
que 'l feya estar neguitós
un malestar misteriós
que 'l minava ab molt afany.
Per xó sempre gemegava
buscant per tot ab dalé
un misteriós (no se qué)
que en lo paradís faltava
Hi faltava alli una flor
la millor de las ponzellas
y mes bella entre bellas
la ponzella del amor.
Aqueixa flor seductora
que á nostre cor dona pler,
eixa rosa, la muller,
que 'ns encisa y enamora.
Per xó Deu que 's sempre just
compadit de tant dolor
va fer naixe aqueixa flor
y aixís calmá tal disgust.
Y eixa flor de dols encís

y d' hermosura qu' espanta
fou Eva, la millor planta
que va tindre el paradís.
Desde aquell moment Adan
va reanimarse y va viure
y els seus llabis van somriure
ab goig y alegría gran.
Va somriure y fou felis
y en un somni de ventura
va saborejá ab dolsura
las galas del Paradís.
Mes ay! que la hermosa fló
que li portá la alegría
un dia terrible dia!
fou també sa perdició.
Fou sa perdició total
y sa completa ruina:
no hi ha rosa sense espina,
y aquella fou colosal!

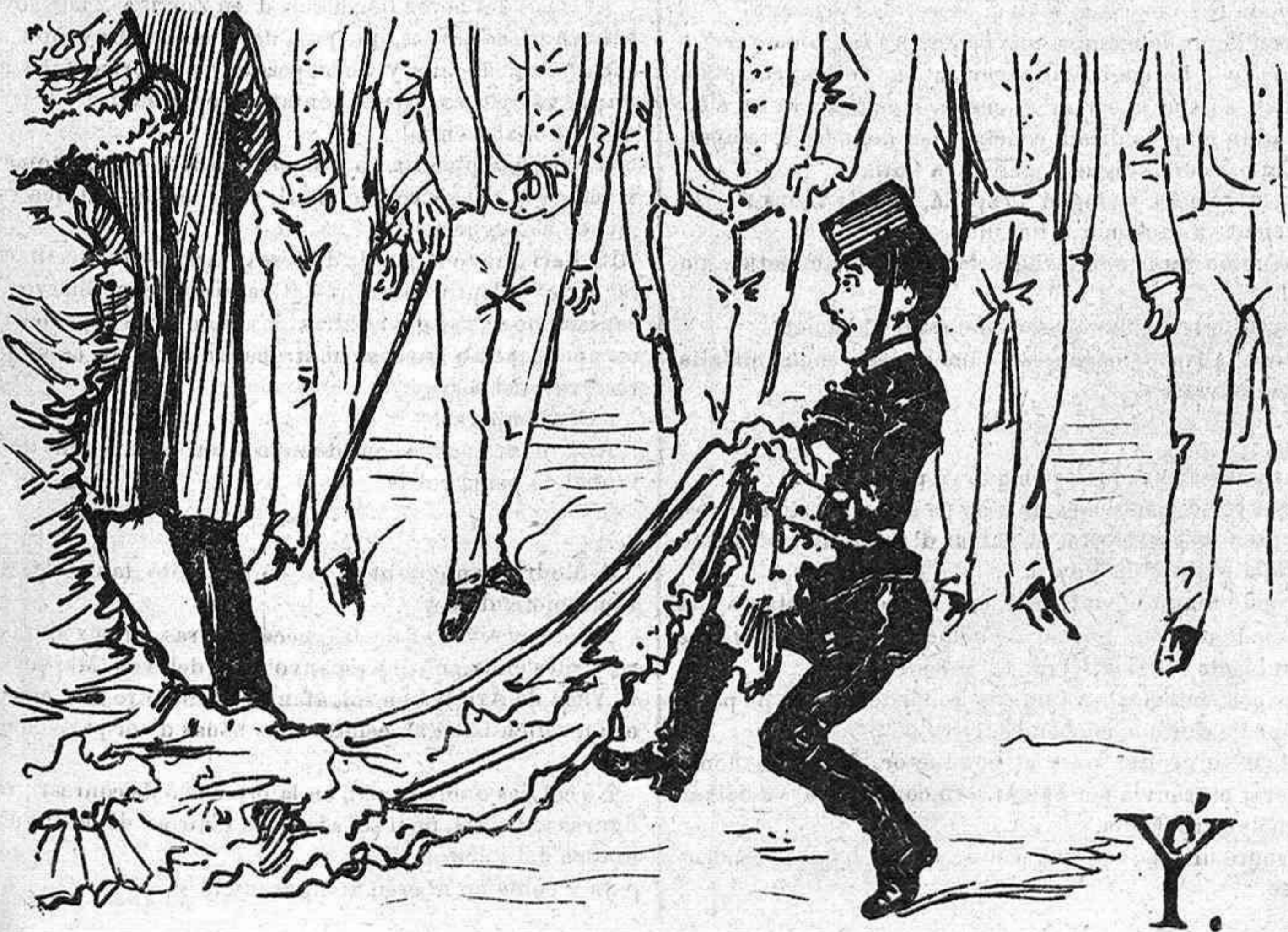
EMILI REIMBAU PLANAS.

LA TOMASA

Las grans recepcions

—Dos per tréureli 'l gaban...
¡sembla que no n' hi ha per tant!..

—Per més ridícul ¡vaua!
fins los hi aguantan la quá.

Y.

Lo respecte y veneració ab que tot Barcelona ha vist 'ls enterros de las víctimas de la bomba del carrer de Fernando, es una prova més dels humans sentiments de tot lo vehinat... que com tal se comporta, la munió de mils ànimas de la cultíssima capital de Catalunya.

Tothom, pobres y rics, senyors y menestrals, tots els estaments socials han mostrat lo profund sentiment que 'ls ha mogut la mort de las tres ignoscentas víctimas, fins al present enterradas.

¡Tant de bo que al sortir aquestas ratllas á la llum pública, no 'n tinguém de plorar cap més!

¡Molt més encara que vajin per be, 'ls que jauhen malalts, mal ferits per l' esclat de la bomba fratricida!

Ab tals atentats, com lo que plorém, no 's guanyan voluntats populars, ni jamay la por esparveradora ha subjugat terras tan senceras com la nostra.

¡Oydá que las testas pensadoras, trovin ben aviat lo remey de melangia tan fréstega com la que patim!

¡No te de costar pas tant, el tenir bon seny!

De bon grat fem ressaltar, el fet d' un capollá, que ben segur deu e-ser dels que no 'n corren gayres

Mal ferit lo jove Soujol, que desgraciadament ha resultat una de las primeras víctimas y trepat son cos per la metralla homicida, no poguent caminar més enllá y des-sangrantse 'l cos, va refugiar-se á la botiga de ca 'n Masip que venen perfumeria al mateix carrer de Fernando.

En son dolor, demanava un capellá per sacramentars' y 'ls amos de la botiga en son esverament, volian compláurel, quan sortint al carrer s' ensopegava á passar un c'ér-gue... quin nom voldríam coneixer per poguerl' estampar.

—¡Corri.. corri! digué l' amo de la botiga.

—Efectivament corregué 'l capellá, mes al veure l' estat del pacient va exclamar tot d' una:

¡Que no ho veuhen, que 'l que fa falta, es un metje... no pas jo!

Y girant quia va marxar sens molestar al pacient.

Si tots 'ls capelláns pensessin com aquest, mols malalts encar se salvarian!

Fet rigurosament históric que va passar ah' r.

Un senyor d' americana un xich pe'ada y hongo greixós, al ser prop la Travessera, va baixar d' un tranvia eléctric dels de la plasa d' en Rovira.

A l' acte ningú 'n va fer cas, mes als pochos instants una dona s' adona d' un paquet en bolcat ab paper blau, que 'l tal subjecte s' havia deixat á l' asiento.

Lo paper embolcava un cos rodó, de forma de pera, qu' es podia dur á la ma ben be.

Tantost 'n va dar part al conductor, la pobre dona, fent parar el tranvia per baixar... en corrúa feta, va baixar tothom darrera d' ella.

Al veure un paquet, van pen-ar ab la bomba, esporuguintse.

Ab tot recel, s' hi acosta 'l conductor, agafant l' envoltori ab gran parsimonia, com si també li fes por.

¿Sabéu que hi havia al desferl'?

¡May ho dirian!

Un llonguet y mitja butifarra blanca.

¡Debia ser 'l sopar d' aquell pobre home, 'l que tanta por va fer!

Hi ha peixos que 's portan l' oli.

Un d' aquets ha escrit una carta, dirigida al general Linares ministre de la guerra, dihentli que: vistos qu' en Stoessel per rahó de sas feridas ja no 's podia cuidar més de las defensas de Port-Arthur, lo Czar de Russia, qu' encara no vol entregar la plassa forta, havia pensat enviarli á ell... tenint presenta l' heróica defensa que va fer á Santiago de Cuba.

La tal nova, l' han publicada los diaris de Madrid.

Y contan que de resultas en Linares tingué de pendrer... aygua naf, per l' históric que pateix.

Lo sabi doctor en Martinez Vargas, ha dat una conferencia popular de medicina á Cassá de la Selva.

Lo primer que va anar á visitar lo Cassino Republicá y el Centre Industrial; parlant per tot arreu de cosas ben diferents del art de curar, del que n' es mestre.

En Martinez Vargas, es un revolucionari per tots istils.

Al dir que s' havian mort á l' Espanya, 299,340 criaturas d' un any ensá, va exclamar: ¡qui ho sap, si d' entremitj d' aquestas criaturas, hauria sortit l' home qu' ens fa tanta falta pera salvar la patria!

Aquest doctor, es un ver apostol de l' higiene de totas menas.

L' han pegada en dir que 'l Pons Pilat que patim á Barcelona, ve á ser un senyor D. Joan Tenorio.

Al revés del héroe llegendari d' en Zorrilla .. mes sovint baixa á las cabanyas, que puja dalt dels palaus y molt més encar' no te de anar y venir; porque las «horizontals» mateixas van per sos passos contats á son castell.

¡Gran mal s' en fa!

Guapo, ben plantat, ab plens poders del César, y totas las «rondas» al seu servey ¡es clar! no s' escapa ni una rata, ¡ey! de claveguera.

Un diari que te la mania de bescantarl' per tot arreu, conta: qu' en «Pantorrilles» que 'l va visitar com «siervo», va cansars' no fa pas gayres dias, d' aguantar la capa del Pretor «ocupat» ab garbosa matrona en arreglar assumpto reservats del servey.

¡«Oh, témpora»!

Allá hont anavas com duenyo y senyor, ara tens de fer l' ofici de penja robas!

A Madrid van posant en acció, 'l quiento faula de «Las ranas pidiendo rey.»

Ab tot y ser una de las pocas figuras mereixedoras de respectes en la política espanyola, la del vell Marqués de la Vega de Armijo; en son afany per inflar lo gos mort, l' estan ridiculisant ab celebrar sas bodas d' or parlamentarias.

No cal pas que 's cansin en la pretensió de conrear grans figuras políticas, pe 'l sol afany de tenirlas dispostas á fer lo torn del govern.

Ja 'i poble no hi creu ab figurants.

Aquestes «estantigüas» sols podran fer el seu efecte pe
ls palaus.

Tot aixó, s' ens apar un jás que 's prepara per nomenar-
lo sucesor d' en Sagasta.

Mes... «aquellos tiempos pasaron y no volverán.»

Gracias que ara com ara tornin... «las oscuras golondri-
nas.»

*

Lo día 19 va celebrars' al teatro de la Primpcesa després
de molts entrebanchs qu' ara no son del cas explicar, lo
banquet per festejar las bodas d' or d' en Vega de Armijo.

Van menjar 200 comensals, que 's feren presidir per l'
exministre que rebutxava l' agasaitx.

En Montero Ríos no hi va poguer anar... porque «casual-
ment» 's trovava malalt.

No 'ns cal pas buscarhi la punxa.

*

Al teatro «Apolo» de Madrit, han estrenat una sarsuela
del literat en Ramos Carrión y del músich en Amadeo
Vives, que porta per títol *Lazarillo*

L' obreta ha tingut molt d' éxit y aixó no ho trovém
gens estrany porque 'ls autors son dos gats vells, de cap
de brot.

Lo qu' es estrany pe 'l cas y es 'l que 'ns mou á consig-
narho aquí, es que malgrat l' agrado del públich, s' ha re-
tirat de l' escena l' esmentada obra, «nada menos» que per
las indicacions del quefe del govern.

Surt un sagristá, canta, balla y fa cabriolas; riu el pú-
blich de las bromas «grassas» que promohuen una ferma
ovació dels morenos, ab acompanyament de paraulas poch
decorosas, que devian ferir las «castas orellas» del home
«quinquenari».

Si las cosas van seguint d' aquesta manera, ben aviat 'ls
escriptors, encara que fasin sarsuelas del género groixut,
tindrán de demanar autorisació á la Santa Sede pera re-
presentar las obras ab la benedicció apostólica que fins ara
sols s' ha venut pe 'ls difunts, pera assegurar un éxit.

No fent' ho aixis... no hi haurá representacions possibles.

*

Retall d' un diari alemany, que mou l' interés de tot lo
mon.

Als moments presents, las grans empresas ferrocarrileras
europeas, s' amohinan per la construcció d' una vía mons-
truosament colossal, sens precedents en las construccions
ferroviarias d' avuy en día.

Farán el carril mes llarch del mon.

S' en cuydará una casa constructora alemanya, pero hi
tindrán part els banquers de Fransa, Bèlgica, Inglaterra,
Estats Units y altres nacions interessadas en tal projecte,
que ben aviat será una realitat.

La diplomacia del mon en pes, hi juga en 'sentar 'ls pre-
liminars.

Aquesta via, sortirà de Berlín, anirà per Constantinopla
y Bagdad, travessarà la Persia y l' Afganistan, passarà las
Indias Inglesas y tot el Sud de Xina anant á donar ter-
men á Hong Kong, port de mar inglés al Océa Pacífich.

La velocitat dels trens será vertiginosa, recorrent el tra-
jecte ab gran rapiditat.

Pera acabar, será un ferrocarril molt bó pera fer passe-
jadas.

Com qui diu: anar y tornar.

*

La reunió d' entitats comercials y d' industria, societats
económicas y gent de alta posició, no han pogut deter-

minar rés del que 'ns convenia ter, per mor de circumstan-
cias criadas per l' esclat de la bomba.

S' ha tractat de tots els extrems, pero no han determinat
rés de bó ni de dolent. han parit una rata.

Uns volen un altre cos de policia de caràcter popular...

Altres volen armars' en somatent per carrers...

Els botiguers del carrer de Fernando, ja ho han deter-
minat.

Lo Governador dona cinch mil pessetas, al que dongui
cami...

La policia de totas menas, tant amatenta per' sortir ab
garrots, quan s' han d' apallisar obras d' estudiants, se s'
estira 'ls pels de ràbia y de por de perdre l' empleyo.

Y ara s' en adonan, de que la policia de Barcelona, ser-
veix de destorp... que no fa rés may, ni sab may res per
prevenir'ho al temps.

Toreros dolents, «calabres» y ganduls ¿qu' han de fer
res mes que xuclars' 'ls quartos?

*

Ab aquest motiu de la bomba ó d' altrás, han fet dimissó
«torsosa» de bon grat. l' gefe de la policia judicial y ja no
sabém quants polissóns més.

«Tardis piulastis.»

Sonet

Adan fou espulsat del Paradís
perque va practicá un grave pecat,
quedant desde allavoras condempnat
á lluytá y á sufrir fins que moris.
Rendit per cástich tal, ¡pobre infelís!
al cel aixecá 'ls ulls desconsolat,
clamant misericordia y pietat
y fent promesas mil, trist y submís.
Foren baldats sos prechs. Tot fou en va;
lo pobre 's va tenir de conformá,
puig lo cel impassible 's mantingué;
perxó 'ls homes d' avuy escarmentats
no pregan pas al cel per sos pecats
sino que pregan tots á... Llucifé.

E. R. P.

Correspondencia

Anirá *L' hivern* y en *Brassos de la sort* de Rampells-
Un cantar, de P. Presillas — Bastanta cosa, d' Antoli
Boadas — Ramonet del Café: Lo que 'ns envia aquet
cop no acaba d' agradarnos. — El Ros: *Prego* esta molt
be. — Albertet de Vilafranca. — Publicarém sa última
remesa. — Isidro Vendrell: *Anyoransa* resulta massa
ploranera — Publiquém los cantars — J. Catalá: Anirá.
Las Marquesas de col-y flor — Pepet de Vilafranca: *La*
tardor no está mal pero desitjariam que 's fés cárrech
de la índole del nostre periódich — Nas de Pruna:
Aquesta mena d' epigramas no m' agradan — Joseph
Casabó: No estigui impacient porque son tants los ori-
ginals que rebém, que 'ns es impossible donar l' abast.
Un altre día li contestaré respecte sa última conversa.
Quedan cartas per contestar.

Litografia Barcelonesa. — Sant Ramón, 6

Predestinats

—¿Cóm te dius?

—Jo 'm dich Joseph.

—¡Vaja un nom tan escullit!
Es un nom molt perillós
per' quan no siguis petit.